

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Kripos

Deres referanse:
21/128536

Vår referanse:
21/128536 - 11

Dato:
12.10.2021

Høringsuttalelse - endringer i pasientjournalloven mv. - nasjonal digital samhandling til beste for pasienter og brukere

Det vises til høringsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet av 5. juli 2021 om forslag til endringer i pasientjournalloven mv., samt e-post fra Politidirektoratet av 30. september hvor Kripos bes vurdere særskilte kapitler i høringsnotatet. Frist for tilbakemelding til direktoratet er satt til 12. oktober.

Kripos har merknader til høringsnotatets punkt 5.7.1 om deling av helseopplysninger om barn og unge og punkt 5.7.2 om personer med adressesperre (kode 6 og 7). Av pedagogiske årsaker følger merknadene til punkt 5.7.2 først.

Merknader til punkt 5.7.2 om personer med adressesperre (kode 6 og 7)

Innledning

Der er positivt at Helse- og omsorgsdepartementet særskilt omtaler personer med sperret adresse (heretter omtalt som trusselutsatte) i høringsnotatet. Som fag- og metodeansvarlig for beskyttelsestiltaket sperret adresse veileder Kripos offentlige og private tjenesteleverandører innenfor helsevesenet om behandling av opplysninger om personer med sperret adresse. Den særskilte omtalen i høringsnotatet vil kunne bidra til en økt bevissthet om denne gruppens informasjonssikkerhetsbehov, hvilket vurderes positivt.

Kort om beskyttelsestiltaket sperret adresse

Beskyttelsestiltaket sperret adresse er et av de mest inngripende beskyttelsestiltakene politiet kan iverksette. Tiltaket iverksettes kun ved fare for liv, helse eller frihet og bare dersom andre og mindre inngripende beskyttelsestiltak ikke anses tilstrekkelig. Tiltaket består av to typer sperret adresse; sperret adresse STRENGT FORTROLIG (tidligere kalt kode 6) og sperret adresse FORTROLIG (tidligere kalt kode 7). Uttrykket "hemmelig adresse" brukes ikke om beskyttelsestiltaket, og Kripos' erfaring er at dette uttrykket kan bidra til forvirring om bakgrunnen for og virkningen av en sperret adresse.

Effekten av en adressesperre er at geolokaliserende opplysninger om trusselutsatte blir gradert i folkeregisteret. Geolokaliserende opplysninger er alle opplysninger som sier noe om hvor en

Kripos

trusselutsatt befinner seg eller skal befinne seg til en gitt tid. Også opplysninger om hvilket geografisk område den trusselutsatte er hjemmehørende i graderes. Dersom det er fattet vedtak om sperret adresse STRENGT FORTROLIG, blir alle geolokaliserende opplysninger om den trusselutsatte gradert og ikke tilgjengeliggjort for andre enn politiansatte med særskilt behov. Den trusselutsatte blir registrert med en postboksadresse tilhørende Kripos i folkeregisteret. Dersom det er fattet vedtak om sperret adresse FORTROLIG, vil geolokaliserende opplysninger om den trusselutsatte være tilgjengelig for offentlige myndigheter.

Sperret adresse er hjemlet i folkeregisterloven § 10-4 og opplysningene graderes i henhold til beskyttelsesinstruksen § 3 jf. § 4 jf. offentlighetsloven § 24 tredje ledd annet punktum første alternativ.

Faktaark nr. 55 til Norm for informasjonssikkerhet og personvern i helse- og omsorgstjenesten omhandler behandling av opplysninger om trusselutsatte med sperret adresse.

Sperret adresse i helsevesenet

Aktører innenfor helsevesenet behandler store mengder geolokaliserende opplysninger om trusselutsatte med adressesperre, for eksempel opplysninger om hvilken fastlege en trusselutsatt har, hvilket sykehus den trusselutsatte sogner til, hvilket apotek den trusselutsatte bruker og når den trusselutsatte har timeavtaler i helsevesenet. Dersom slike opplysninger tilkommer trusselutøver, vil det i verste fall kunne medføre tap av liv. Det er derfor meget viktig at geolokaliserende opplysninger om trusselutsatte personer med sperret adresse kun er tilgjengelige for en svært begrenset krets ansatte med et reelt tjenstlig behov for tilgang til opplysningene. Videre må det ved gjennomføring av risikovurderinger og personvernkonsekvensvurderinger tas hensyn til at følgene for den trusselutsatte av et konfidensialitetsbrudd kan være meget alvorlige. Sannsynligheten for et konfidensialitetsbrudd må således reduseres tilsvarende.

Etter Kripos' syn bør deling av helseopplysninger om trusselutsatte med sperret adresse forskriftsreguleres. Vi får ofte henvendelser fra tjenesteleverandører innenfor helsesektoren som har spørsmål om hvordan opplysninger om trusselutsatte med sperret adresse skal og kan behandles. En forskriftsregulering vil bidra til å klargjøre rettstilstanden, tydeliggjøre krav til behandlingen og sørge for god forankring av de krav som stilles. Kripos kan bistå i utarbeidelsen av eventuelle bestemmelser.

For øvrig vil Kripos bemerke at identifisering av en trusselutsatt som sådan ikke er underlagt de samme restriksjonene som behandling av geolokaliserende opplysninger, jf. høringsnotatet punkt 5.7.2 siste avsnitt. Det er tvert imot viktig for helsepersonell som behandler opplysninger om en trusselutsatt med sperret adresse å vite at vedkommende har sperret adresse, slik at opplysningene blir behandlet med den nødvendige konfidensialitet.

Merknader til punkt 5.7.1 om deling av helseopplysninger om barn og unge

Dersom en trusselutsatt med sperret adresse har barn med trusselutøver, og barn bor sammen med den trusselutsatte, vil barnets adresse også sperres. Det er ikke uvanlig at trusselutøver fortsatt har foreldreansvar for barn til tross for at det er truffet vedtak om sperret adresse. I slike tilfeller er det svært viktig at trusselutøver ikke får tilgang til informasjon om barns oppholdssted gjennom digitale helseplattformer. Det vises her til høringsnotatet punkt 5.7.1 s. 52. Ved en risikovurdering av om helseopplysninger om barn

skal tilgjengeliggjøres på digitale delingstjenester, må det for barn som bor på sperret adresse legges til grunn at konsekvensen av et konfidensialitetsbrudd kan være tap av liv. Sannsynligheten for konfidensialitetsbrudd må således reduseres tilsvarende. Dersom det ikke er mulig å sikre at kun forelder som barnet bor sammen med får tilgang, bør det ikke være mulig å dele opplysninger om barn som bor på adressesperre i slike tjenester.

Med hilsen

Ketil Haukaas
ass. sjef Kripos

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:
Kathrine Rogstad
seniorrådgiver